

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului : Parohiile cl. I. pe un an . . . 800 Lei Parohiile cl. II. . . . . 700 Lei Parohiile cl. III. și subclasă . . . 600 Lei Pentru particulari . . . . . 500 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <hr/> <p>MANUSCRISELE SE VOR TRIMITE PE ADRESA CONSILIULUI EPARHIAL, SECȚIA CULTURALĂ.</p>	<p>Prețul inserțiunilor Concurs de prot. 1000 Lei. Parohii de cl. I 1000, de cl. II 800, de cl. III 600 Lei Celelalte publicații 1 cm. □ 8,50 Lei.</p>
--	--	--

Școala noastră

Școala și-a deschis din nou porțile, ca niște brațe de mamă iubitoare, primind tineretul românesc dornic de muncă.

Este drept că în mijloc de războiu toamna nu mai e toamna de altădată, cu belșug în toate. Dimpotrivă, ți-e dat să vezi copii venind în căruțe trase de un cal, celălalt pornind spre alte drumuri; sau să-i vezi pe bieții copii cu geamantane întrecând puterea lor, cum așteaptă prin gări sau se îngrămădesc prin trenurile tixite. Bă se văd și copii cu fețele îngrijorate ale bătrânilor cerând „avanse” din leafa părinților, căci cartea și toate ale vieții sunt scumpe... Războiul e greu pentru toată lumea și el se resimte îndeosebi în existența funcționarului.

Dar copiii își regăsesc între dânșii, odată cu camarazii, și voia bună. Tineretea are darul de a covârși greutatea prin prisosul ei de elan vital.

Tineretul, nădejdea noastră de mâine, care aduce cu sine grelele sacrificii ale părinților, vine să sporească patrimoniul spiritual al neamului, însemnând, ca o modestă răsplată, și căruntele fețe ale celor cari jertfesc pentru ei.

Tineretul este nădejdea țării, în războiu ca și în timp de pace.

Totuși, se impune astăzi mai multă grijă, atât școlii cât și familiei, în legătură cu educația acestui tineret.

Instrucția urmează înainte un drum croit, străbătând — mai greu ce e drept — lipsurile de învățători și profesori. Dar cu educația e altceva.

Educația tinerelor generații trebuie să ne preocupe îndeosebi!

E drept că un complex de probleme se pun atunci când e vorba să creiem condiții prielnice pentru educație. Școala totuși poate face în privința aceasta ceva, cu toată situația șubredă din multe familii și în butul tuturor dificultăților create de războiu.

Școala în orașe are la îndemână internatele; cari trebuie să devină adevărate instituțiuni de educație, nu numai oteluri pentru tineret.

În timpul școlărității mele din când în când câte un profesor trecea pe la locuință, stând elevii la gazdă în lipsa de internate.

Astăzi poate se continuă cu acest sistem, dar nu prea se vede un rezultat simțit al educației din internate.

Ce e drept în anii din urmă Statul a jertfit simțitor pentru școală. Dacă e vorba să fim sinceri, la noi de mult se lucrează cu interes pentru școală, dar nu se lucrează sistematic. Căci de geaba s'au ridicat școli cu duiumul, după cele mai moderne modele uneori, dacă nu se pune pond deosebit pe educație, truda rămâne infructuoasă. Și nu ne-ar lipsi aproape nimic, nici însuflețirea învățătorimii sau a profesorilor, cu toată salarizarea lor mizeră, nici bunăvoința societății sau stofa bună a tineretului nostru.

Ne lipsește în schimb altceva, pe care nu-l pot da legile cu rigoarea lor, aplicate oricât de sever de către Stat; precum nu-l pot da toate sistemele pedagogice la un loc. Este duhul creștin al înțelegerii, al iubirii, pe care se bazează toate disciplinele și pe care se bazează îndeosebi o educație eficace.

Dar despre acesta cu alt prilej.

Incercuește s'ovonul cu nepăsarea ta, și sugrumă-l cu neîncrederea.

Cuvânt pentru ostași**Insemnătatea și cinstirea Sfintei Cruci**

Astăzi, când toată suflarea creștinească prăznuiește „Înălțarea cinstitei și de viață lăcătoarei Cruci“, este datoria noastră de ostași români să ne dăm seama, cât mai bine cu putință, de marea însemnătate a Crucii în viața creștinului; de motivele pentru care o cinstim și, mai ales, de felurile în care suntem datori s'o cinstim „după vrednicie“.

Dacă întrebăm pe un plugar de rostul plugului său, sau pe un ostaș de rostul armei ce poartă la umăr, desigur vor ști să răspundă la ce servesc aceste unelte. Dacă însă, am întreba pe un creștin despre însemnătatea Sfintei Cruci, de motivele și îndeosebi de chipurile în care ea trebuie cinstită; fără îndoială că s'ar găsi foarte mulți creștini care n'ar ști să răspundă deloc sau ar răspunde în chip neîndestulător la această întrebare. Iată de ce cu atât mai mult se cuvine să facem acest lucru, cu cât foarte puțini creștini își dau seamă de el.

Înainte de Mântuitorul, Crucea era semn de batjocură și unealtă de chin. Prin scump sângele Său, jertfit pe Cruce de bunăvoie pentru mântuirea omului, Domnul Iisus Hristos a sfințit obiectul crucii și de atunci Sfânta Cruce e pecetea creștinătății noastre și semn de cinste. Ea se pune:

1. Pe acoperișurile și turlile bisericilor ca să arate că acolo sunt lăcașuri de închinare către Dumnezeu, închinare „în Duh și în adevăr“.

2. Pe coroanele Regilor și Impăraților, ca să le amintească legământul lor de a stăpâni popoarele în numele lui Dumnezeu și în duh creștinesc.

3. Pe mesele judecătorilor, ca semn că acolo se împarte sfânta dreptate, după voia lui Dumnezeu.

Creștinul se însemnează cu Sfânta Cruce în diferite împrejurări ale vieții ca să arate că este creștin și săvârșește lucrul în numele și cu ajutorul Sfintei Treimi.

Dar mai bine decât orice ne arată însemnătatea Sfintei Cruci în viața creștinului, următoarea cântare bisericească numită svetilnă: „Crucea este păzitoare a toată lumea, Crucea podoaba Bisericii, Crucea stăpânia Impăraților, Crucea întărirea credincioșilor, Crucea mărirea îngerilor și demonilor răni“.

Iată acum *motivele* pentru care cinstim Sfânta Cruce:

1. Fiindcă *pe Cruce* a fost răstignit Mântui-

torul lumii. Căci: „Precum iubim noi casele pe care le-au văzut moși-strămoșii noștri pentru ultima oră, precum cinstim cimitirele în care ei dorm somnul de veci și precum, în sfârșit, cu drag privim lucrurile de care ei le iubeau și cercetăm locurile pe care le umblau; tot așa și încă mult mai mult trebuie să iubim și cinstim Crucea pe care Mântuitorul singur și-a dus-o și de care până în clipa din urmă a vieții Sale nu s'a lepădat“.

2. În al doilea rând o cinstim fiindcă ea, *Crucea, a fost jertfelnicul și altarul cel mai de seamă pe care Domnul Iisus a adus jertfa cea mare de mântuire a neamului omenesc;* fiindcă pe Cruce și-a vărsat Mântuitorul, pentru noi, scump sângele său. *Și cum poți spune că cinstești pe Mântuitorul sufletului tău, dacă nu cinstești altarul Lui? Numai păgânii și jidanii, precum și cei cari bat în struna lor, leapădă Sfânta Cruce.*

3. În sfârșit, o cinstim fiindcă prin Crucea de pe Golgota „s'a împăcat Cerul cu pământul“; prin Cruce s'a făcut mântuirea noastră a creștinilor și tot prin ea „a venit bucurie la toată lumea“...

(Urmare în Nr-ul viitor)

Pr. Maior Damaschin Daicoviciu

Preoțimea în serviciul operei de asistență socială.

În cadrul operei de ajutorare și alinare a suferințelor sociale, fermentul creștin e suveran. Mila creștină fie în inițiativă particulară, fie în cea de stat, a realizat spitale, azile, cantine, cămine și alte instituțiuni de binefacere și susținere a celor încercați de soartă.

Caritatea creștină, pregătește drumul de solidaritate și înfrățire.

În suferința conștiințelor se verifică și caracteretele se oțelesc.

Participarea la suferința altuia, e titlul de nobleță a omului superior.

Identificarea cu drama aproapelui, ne înalță și ne apropie de piscul senin al bunătății divine; exprimat de blândul Iisus pe Golgota! Cine reușește să plângă cu cel rob și să rădă cu cel eliberat, e om de sensibilitate și trăire majoră a vieții. Cine rămâne indiferent în tragedia celui lovit de soartă și încercat de destin, e un om în care s'a atrofiat simțul veșniciei.

Legea ajutorului reciproc și a dăruirii pentru altul, rămân unicele imponderabile ale vieții harice. În comunitatea bisericeii ca și în cea a neamului, singularizarea înseamnă sinucidere. Egoismul e

alentat la ordinea și armonia vieții sociale. Nu numai pentru tine, ci și pentru altul ai primit viața. Nu poți viețui singur, căci rostul tău e în societate. Nu singur ci cu toții ne salvăm din relativitatea vieții terestre.

Spre culmea absolutului ne ridicăm prin saltul vulturesc al transfigurării prin har și lumină taborică.

Legea jertfei biruitoare, a experimentat-o definitiv și pentru totdeauna Hristos pe Crucea Golgotei și în istorie numai crucile sunt roditoare.

Capacitatea de dăruire pentru ideal și mântuire, e însuși destinul creștin al istoriei. Nimic nu s'a putut realiza în omenire, fără logica suferinței și a biruinței prin moarte. *Jertfa înseamnă consimțire și voluntariat. Jertfă înseamnă prisos și putință. Jertfă înseamnă identificarea cu altul și transpunere în situații similare. Să-ți închipui că ai fi tu omule, în locul orfanului, a văduvei, a mutilatului, sau a invalidului.* Ce ai dori să și se facă ție, să le faci tu lor!

Dacă rentierul s'ar transpune în situația celui lipsit, dacă capitalistul s'ar transpune în situația celui împovărat de nevoi și dacă cel ce ~~stă în spatele frontului ar trăi calvarul frontului~~, foarte multe inegalități și diferențieri sociale ar dispărea. Câte lacrimi nu ar șterge generozitatea bogatului milostiv și câtă alinare n'ar aduce în casele celor mobilizați, proprietarul care ar înțelege că *prezența soldatului la frontierele țării e siguranța și garanție a proprietății sale. Cei plecați la datorie, luptă pentru cei din spate și mor pentru dreptul nostru la istorie. Dacă toți cei rămași aliniați în frontul intern am reflecta la suferința, sudoarea, chinul, sângerarea și moartea celor mai buni fii ai patriei, ar dispărea neîncrederea, teama, improvizatul, inconștienta și trădarea dintre noi, dar mai ales lamentarea și nădejdea în alții, ce nu ne pot decât urî.*

Nu mai există nici o scăpare decât: *ori murim cu toții în luptă și prin moartea noastră viază neamul, ori stăm în așteptarea robiei staliniste care înseamnă dispariția și uzurparea definitivă din istorie.* Nimeni nu poate gândi decât pe linia neamului și a dreptății istorice.

Cine acceptă sau dorește robia e laș și nu merită să trăiască în comunitatea românească. Cine își pune nădejdea în dușmanul ordinii creștine, e lașul, care face jocul calului troian. Nu putem aștepta milă dela dușmanul culturei și civilizației creștine, căci la fiecare ne va pregăti prohod și temniță. Lupta e grea și jertfele mari, dar ori și ce ni s'ar cere nu e prea mult pentru libertatea și istoria noastră.

(Urmare în N-rul viitor)

Prof. I. Bulea

Episcopul Popasu și școala *)

1. Aniversarea trecerii la cele vecinice a vrednicului vlădică Ioan Popasu, decedat în 5/17 Februarie 1889, la reședința sa din Caransebeș, ne invită să ne aducem aminte, cel puțin odată pe an, de acest conștient și neobosit arhipăstor, ca apărător al drepturilor neamului și Bisericii noastre ortodoxe din veacul trecut și ca meritos muncitor în treburile școlare din Ardeal și Banat.

2. Protopopul Brașovului dela 1837, și episcopul Caransebeșului dela 1865 — care pentru iubirea sa de muncă a fost mult prețuit de mitropolitul Șaguna, — și-a înscris, între problemele principale de realizat, promovarea școlii confesionale române.

Activitatea sa, în această direcție, ne-a înzestrat cu valoroasele școli brașovene, și cu partea covârșitoare a școlilor, tot așa de însemnate, din dieceza Caransebeșului și din protopopiatul Brașovului. Școala bănățeană și statul învățătoresc, în această dieceză nou înființată, își datorează înălțarea în deosebi înțelepciunii conducătorului arhieru, care și-a luat sarcina de a le reforma și organiza așa ca să creze poporului puțința propășirii și prosperității, după capacitatea cu care l-a dăruit firea și strășnicia vremilor.

3. Ce a înfăptuit Ioan Popasu pentru școlile Brașovului?

Unul dintre directorii lor, Ștefan Iosif, tatăl poetului de mai târziu Ștefan O. Iosif, ne înfățișează, într'unul din anuarele sale școlare, o cronologică „ochire” despre înființarea acestor așezăminte de cultură.

Negustorimea brașoveană — spune această ochire — avea pe la anul 1821, lângă biserica Sfintei Treimi, o modestă școală grecească, unde învățau și copiii de fruntași români. Între acești școlari era, cum aflăm din alt izvor, și Ioan Popasu, fiul lui Ioan și al Stanei, gospodari veniți din Valenii de Munte și stabiliți la Brașov.

În 1831 românii, desfăcându-se de coreliionarii lor greco-bulgari, și-au întemeiat o „școluță” a lor proprie sub numele de „Școala capelei române din cetate”. Românii, cei din Scheii Brașovului, își susțineau, lângă biserica Sf. Nicolae, „școluța lor parohială”, care în 1837, când s'a instalat în Schei, ca paroh apoi ca protopop, Ioan Popasu, se organizează pe baze nouă.

„Acest rar bărbat făcu reforme în școala parohială din Schei... „problema vieții sale (era) fundarea de școli, ca unicul mijloc de a deștepta pe români din letargia seculară”.

*) Dintr'un volum.

Din combinarea celor două școli, a celei dela „capela“ din cetate, cu cea din Schei care avea 4 clase, a luat ființă institutul central al școlilor noastre brașovene. Pentru conservarea și întregirea lor a muncit în deosebi strădalnicul protopop Ioan Popasu.

După încetarea revoluțiunii din 1848/9, care le-a atins, de-o potrivă cu alte așezăminte, s'au reparat și cele dărâmate în școlile noastre din acel oraș.

Cele două comune bisericesti brașovene, des menționate, s'au învoit să ridice, în 1850, o școală comună centrală. Astfel s'a deschis, în 1850/1, într'un local închiriat *prima clasă gimnazială*, pe lângă școala primară de 4 clase.

Primul președinte al Eforiei școlare care avea să îngrijească de noul institut, a fost Ioan Popasu.

Bisericile, din cetate și din Schei, ajutate de frunțașii brașoveni, se însărcinaseră cu susținerea institutului pe timp de *zece* ani. Când termenul se apropia de sfârșit, iar fondurile erau goale, protopopul Popasu, deși încărunțit de griji și necazuri, nu-și pierde curajul și credința că „*bunul Dumnezeu ne va ajuta*“.

Omul cel tare în credință avu dreptate: în arhiva bisericii Sfântului Nicolae s'au găsit câteva *hrisoave* din bătrâni, pe temeiul cărora Principatele române, Muntenia și Moldova, au încuviințat, în 1859, din tezaurul statului, o *subvenție* de câte 500 galbeni imperiali pe seama școlii de lângă biserica Sf. Nicolae din Schei. Astfel, în anul 1860/61, s'a deschis clasa a *cincina* a gimnaziului. Președinte al Eforiei școlare a fost tot Ioan Popasu, până la promovarea sa în gradul de arhimandrit.

4. Ajuns episcop al Caransebeșului, — numit prin diploma imperială din 6 Iulie 1865, hirotonit în 15 August la Rășinari de Șaguna asistat de episcopul Ivașcovici al Ardealului, și înscăunat în 31 Octombrie, — Ioan Popasu, după câțiva ani, în 18 Iunie 1870, trecând prin Brașov, a vizitat institutul, în mare parte opera sa, și a asistat la prelegeri în fiecare clasă.

5. *Colectă în Bmat.* Caransebeșul a venit în sprijinul tinărului gimnaziu dela Bradul Zărandului. Și pentru această școală, episcopul Popasu a mărturisit cu fapta, cele mai părintești sentimente.

În urma unei hotărâri a Sinodului arhidiecezan din anul 1877, Consistorul dela Sibiu ceruse celui dela Caransebeș, să deschidă o *colectă* în favoarea gimnaziului din Brad care avea de înfruntat nu puține greutăți materiale. Rezul-

tatul *colectei* bănățene a fost 233 florini 89 cr., primiți la Sibiu în Octombrie 1879 cu vie mulțumire din partea Consistorului arhidiecezan, care a publicat în *Telegraful Român*, numele comunelor contribuitoare și sumele donate. La suma de mai sus se adaug 25 fl. 50 cr., trimiși în Ianuarie 1880, conform notei semnate de Ioan Popasu și *colectați*, în acelaș scop, tot dela credincioșii din eparhia Caransebeșului.

6. Ce a realizat încercatul luptător pe terenul școlar al eparhiei sale, aceasta au descris-o și, negreșit, vor completa-o — alții, mai chemați decât subsemnatul.

7. În schimb, nu va fi de prisos ca, la această ocazie, să desprindem unele caracterizări ale binemeritatului ierarh cuprinse în Circulara Consistorului diecezan, semnată de Filaret Musta, către cler și popor, cărora li se vestește pierderea, îndurată de biserică și neam, prin moartea mult veneratului arhiereu: „Cine va putea să descrie — zice Circulara consistorială — câtă bărbăție, câtă abnegație a trebuit să aibe acest bărbat al providenței, când la ocuparea scaunului episcopal n'a găsit decât ruine? Cine va putea să numere faptele lui pe terenul cultural, național și bisericesc? El a fost Mesia poporului român din dieceza aceasta... El a căutat să adune turma cea împrăștiată de vitregia timpurilor“...

8. Ioan Popasu a condus reînființata eparhie în împrejurări prea puțin prielnice, de multe ori în luptă chiar cu Sinodul său diecezan, unde — cu deosebire în primii ani ai arhipăstoriei sale cu durată de aproape un sfert de veac — se porniseră cluburi împotriva episcopului, stingherindu-i acțiunile de obșteșc folos.

La urmă, totuș, vlădica cel bătrân dela Caransebeș trebuia să iasă biruitor, așa ca Mitropolitul *Miron Romanul* putea să declare, în 25 Martie 1889, în cuvântul de deschidere a Sinodului electoral din Caransebeș, că: *Ioan Popasu a adunat aici, în această dieceză tineră, puterile morale și materiale ce erau de trebuință pentru o dezvoltare salutară a vieții bisericesti, el a pus în lucrare, în această parte a mitropoliei noastre, instituțiile bisericesti regulate prin Statutul Organic al Bisericii noastre naționale; dela inaugurarea vieții constituționale bisericesti, el a condus toate sinoadele acestei eparhii, a participat la toate acțiunile de importanță ale mitropoliei, și a rămas, până la răsufarea sa cea de pe urmă, devotat binelui comun și, în special al diecezei sale...*

Candela care ardea, i-a mântuit pe mulți

Viața noastră pământească este o călătorie. Cu cât umblăm mai mult în lume vedem, auzim, bune ori rele. Când ne întoarcem din drumul lung acasă, punem în practică cele bune ori rele.

De multeori însă călătoria aceasta ne poate folosi spre mântuire sau spre pierzare. Atârnă de noi ce cale apucăm și ce punem în practică, binele ori răul. De umblăm pe căile Domnului și punem în practică binele, vom fi o candelă care arde, luminează și mântuie pe mulți. De umblăm pe căile satanei și punem în practică răul, ne vom pierde în beznă întunecului ca fiind lipsiți de lumină.

Era în luna Aprilie, mi-aduc bine aminte când într-o seară acum câțiva ani, interese familiare m'au obligat să plec la București, deși nu mai văzusem până atunci acest oraș. Bucuros am luat trenul și am plecat. Ajungând acolo, am fost găzduit într-o familie macedo-română. Cum am pășit pragul casei intrând în cameră îmi văzură ochii, ce nu-mi văzură pela casele noastre bănățene, decât ici, colea, pe perețele din spre răsărit deasupra icoana Maicii Domnului cu pruncul Iisus în brațe; candela care arde. Atunci am știut ce am de făcut, m'am apropiat de icoană și candelă făcând semnul sf. cruci și am rostit o scurtă rugăciune. Stând acolo câteva zile și pe unde am umblat, am observat același lucru la fiecare casă, la restaurante etc., și Doamne mult m'am bucurat când am văzut acest lucru bun și frumos. Am vorbit și cu părintele locului din Calea Rahovei, apoi am zis: că atâta timp cât în casele tuturor creștinilor dela omul simplu la omul cult, icoana deasupra și candela dela vale — arde — pâlpăie, și sufletele lor trebuie că sunt candelă, care luminează tuturor.

Imi mai sunt sfinte aduceri aminte, când eram student teolog și treceam pe strada Ovid spre cimitir, era într-o casă unde am văzut o mamă — care avea un fiu și o fiică — îngenuchiată înaintea icoanei unde ardea candela, rugându-se cu lacrimi în ochi și în rugăciunea ei nu cerea dela Domnul, bani, avere sau alt ceva de felul acestora, ci numai și numai sănătate pentru ea și copilașii ei. Mai târziu am și observat că Dumnezeu a ascultat rugăciunea ei zilnică, ajungând fiică-sa învățătoare, iar fiul ei mi-se pare inginer, iar ea și azi e sănătoasă și se roagă tot mereu.

În fiecare Duminecă regulat făcea un părinte sufletesc sf. Liturghie la închisoare, iar noi vre-o câțiva mergeam de făceam pe cantorul.

După sfârșitului slujbei, directorul închisorii om bun, ne lăsa printre robi; acolo am văzut mulți condamnați pe mulți ani — criminali — etc. și mi-a fost dat să aud cu urechile mele ceea ce mi-a mărturisit unul dintre aceștia, zicea el: „părinte, vă mărturisesc că am umblat pela multe case și am privit pe multe ferestre, numai să jăfuesc, dar vă mărturisesc că în multe case, de cu seara am văzut lumină mare, iar eu stăteam pe afară așteptând momentul culcării lor. Deodată lumina mare a apus și a apărut o altă lumină cu mult mai slabă decât cea dintâiu. Și mi-am zis: ce să fie? Și așa tiptil m'am apropiat cu prietenii mei de fereastră, să vedem ce-i și pe unde intrăm. Dar vai Doamne, luminița slabă care pâlpăia, nu era decât o candelă care ardea în fața icoanei Mântuitorului Iisus răstignit pe Cruce. Și atunci, parcă m'au cuprins fiorii morții, m'a scuturat ceva, am făcut fără să vreau semnul sf. cruci și am zis: „plecăm, aici nu este de noi“.

Omul acesta regulat venea la slujbele ce se făceau la închisoare, era chiar din Caransebeș, azi a scăpat din închisoare și este un om cinstit, mi-se pare profesionist. Are în casa lui icoana și candela, care arde pâlpăind, câteori trece în fața lor își face semnul sf. cruci și se închină zicând: Doamne mântuește-ne.

De toate acestea mi-am adus aminte în tren venind către casă din București, mi-am propus că, ajungând acasă să caut pe toate căile, ca fiecare casă din parohia mea să aibe, o icoană sfântă — fie a Maicii Domnului, fie a lui Iisus, Sf. Gheorghe, Arh. Mihail, etc., cu un cuvânt ocrotitoarea casei — deasupra părețelului din spre răsărit și dela vale candela care să arză.

Propus și făcut, am predicat în sf. biserică într-o sărbătoare mai mare, arătând rolul icanei și candelăi în casă, mai din întâmplările de sus, apoi am zis credincioșilor că, tare am dorința ca în fiecare casă să nătlănesc acest lucru, când umblu cu botezul pela casele lor. La școală am spus și copiilor, aceia au apucat, fiecare s'a pus pe lucru și când a sosit oara de lucru-manual, au adus teiu și cu cuțitul au cioplit fiecare o minunată formă de candelă, bătând și câteva cuie, în mijloc o cavitate în care au introdus un pahar rotund și l-au fixat pe părete pentru ei acasă, la școală, etc.

Ar fi bine ca și frații preoți de pretutindena să aibe icoana și candela în casele sfinților lor. Mai ales că casele sfinților lor, sunt cercetate foarte des de credincioșii parohieni, străini, oameni mari, etc., și așa din cercetarea aceasta a casei sfinților lor, vor avea ce să nvețe și alții și vor imita de sigur acest lucru. La câțiva

timp preotul va cere și dela credincioși acest lucru. Mai mult va face însă preotul cu copiii de școală.

Icoana și candela în casa care este,
Ziua te trezește, noaptea-ți luminează,
Streinul care vine știe ce casă este,
Și știe cum să se poarte.
Răului inima i-se moaie
Și se face bun și blând
Ca a unui copilaș.

Când pleci la drum roagă-te, înaintea icoanei unde pâlpâie lumina slabă a candelii, căci când te scoli din pat trebuie să te gândești și să zici vai, ce repede trec zilele, lunile și anii și ce neobservată trece viața. Fiecare pas ne duce mai mult spre mormânt. Când vii dela drum, închină-te și mulțumește lui Dumnezeu, că ai răbdat și ai scăpat.

Și așa dragii mei să ne îngrijim mereu de această candelă ca să ardă să nu se mai stingă și mereu înaintea ei îngenunchind ca și Hristos în Ghetsimani, să plângem cu amar pentru păcatele noastre.

Și așa: „Candela care ardea i-a mântuit pe mulți“.

Pr. Aurelian Șt. Chepic

RECENZIE

Preotul Niculae Popescu: preoți de mir adormiți în Domnul, Buc. 1942, pp. 224, Lei 120

În editura Institutului Biblic și de Misiune a apărut o carte frumoasă din toate punctele de vedere — chipuri de preoți — defilează din cele mai vechi timpuri până în zilele noastre.

Părintele M. Popescu, profesor de istoria Bisericii Române la Facultatea de Teologie din București ne înfățișează o serie întreagă de fețe bisericesti — preoți venerabili din trecutul nostru bisericesc și românesc. Scrisă într-o limbă curat românească, pe înțelesul tuturor, cartea Sf. Sale scoate la lumina zilei vrednicia adevărate, caractere tari — preoți aleși — cari ne vădesc ucenicia frumoasă a trăirii vieții religioase, așa dupăcum ne spun cărțile sfinte.

Metoda întrebuințată de Păr. Prof. Niculae M. Popescu, respectă întru toate adevărul istoric, la sfârșitul fiecărui capitol găsim o bogată bibliografie, utilizându-se tot materialul informativ, necesar înțelegerii vieții și doctrinei unui preot.

Cetită cu atenție această carte, străbați diferite colțuri ale Țării Românești — ținuturi românești — din România — cunoști oameni de

evlavie și isprăvi duhovnicești demne de știut și de urmat, căci mare și frumoasă taină este aceasta a preoției și numai acela care face parte și a simțit fiorul sfânt al liturghiei săvârșite, poate mai bine înțelege și simți. Fiecare preot descris de Păr. Niculae M. Popescu, are ceva blând, ceva plin de duioșie, plin de înțelegere și de urmat.

Incepând cu „Vieța Sfântului Montanus Presviterul din Singidunum“, acel preot daco-roman din sec. IV d. H. și până la preotul cel bătrân — cum se pregătea pentru sfânta liturghie — străbatem „Sate și preoți“, — plini de vrednicii românești, de evlavie creștinească, deilde demne de imitat.

Cartea are un indice onomastic important pentru diferite numiri, nume de preoți, arhieriei, episcopi, localități etc., deasemeni podoabe, fruntare și vederi 32 la număr însoțesc în chip armonios, valoroasă operă a Păr. Niculae M. Popescu, care a împodobit literatura teologică cu biografiile și doctrina de viață a preoților de mir adormiți în Domnul.

Cartea, plină de icoane duhovnicești, să nu lipsească din mâinile preoților, a intelectualilor și a tineretului nostru dela orașe și sate — ea să fie un îndreptar pentru toți aceia, cari vor să urce drumul greu, dar plin de mulțumire al idealismului duhovnicesc....

Prof. C. Rudneanu

Ș T I R I

Cercul religios și cultural din Ocna de fier ținut în 15 și 16 August cu ocazia hramului sfintei biserici a prilejuit momente sufletești înalțătoare pentru creștinii din această comună. Sf. Liturghie s'a oficiat cu sobor de preoți, pontificând pâr. prot. Dr. Nic. Iorgovan, răspunsurile fiind date de nou instruitul cor bărbătesc al „reuniunii de cântări și muzică“. Predica pâr. protopop în legătură cu Praznicul despre misiunea femeii a fost ascultată de biserica arhiplină de credincioși. La eșirea cu litia s'au făcut rugăcimi pentru biruința armatei noastre, pomenindu-se — în cadrul unui paraștas — și eroii comunei. Seara s'a aranjat un concert cu frumos rezultat moral și material. Venicul curat, de 24.561 Lei, e destinat în părți egale pentru „Darul Ostașului“ și pentru monumentul eroilor care se va ridica și în această comună. Laudăm râvna preotului din această parohie pentru adunarea de fonduri pe seama arătatelor scopuri patriotice și creștinești ca și zelul acelor cari îl secondează în direcția aceasta.

Cercul religios Criciova a ținut ședință la 22 August a. c. în Nădragu comună industrială, participând preoții: S. Bistreanu și C. Popovici pensionari, Gh. Sperlea, D. Blidariu și A. Chepic. La ora 10 liturghie în

sobor, la priceasnă predică pr. A. Chepic despre „Credință și necredință”. Pe lângă numeroși credincioși români au luat parte și credincioși romano-cat. în frunte cu preotul Haboner, inv. Unbekant și epitropul. După amiază la oara 2, Serviciul Vecernei cu același sobor de preoți. Se trece apoi în sala de festivități — Casina Uzinei Nădrag — unde se desfășoară programul mai amănunțit în cadrul organizației „Muncă și Lumină”. Programul a fost compus din cântări, declamări, muzică și piesă de teatru cu caracter moral. Aici a conferențiat pr. Dimitrie Blidariu despre „Viața lui Iisus Hristos”. Manifestația a avut darul să-i facă pe toți mulțumiți, dela muncitor până la intelectual. Prin atingere amintim că ne-a surprins plăcut conduita superiorilor Uzinei și mai ales a dlui Ing. Voicu cond. Uzinei, bun român și biserican. Preoții cercului au fost mulțumiți sufletește de cele văzute și desfășurate în acea parohie. Cu ședința intimă s'au încheiat lucrările cercului.

Alegere de Patriarh în Rusia. Lucrul pare comic, dar e adevărat. Alegerea s'a făcut recent, ales fiind mitropolitul Serghie al Moscovei, șeful „bisericii vii” din Rusia. Parodie sau nu, Rusia are azi un patriarh al Moscovei. Nu știm care va fi atitudinea Bisericii ortodoxe, deci a Patriarhilor celorlalte fațete de această situație.

Eliberarea Duceului Mussolini. În ziua de 12 Septembrie un ofițer din trupele germane SS a eliberat pe Ducele Mussolini, care fusese ascuns într-o cabană pe muntele Gran-Sasso de 2900 metri înălțime, la 100 Km. Nord Est de Roma. Ducele fusese dus acolo în 28 August, ținut sub pază mare, cu intenția de a fi dus și predat inamicilor. Viteazul Căpitan eliberator a întreprins o acțiune îndrăznească salvând cu avionul său pe Duce într-o regiune muntoasă. Fuchrerul Germaniei Adolf Hitler l-a și decorat pentru aceasta.

Sporirea salariilor tuturor funcționarilor publici se face cu începere dela 1 Septembrie 1943. Sporul e de 30%, socotit la salariul brut bugetar. E totuși ceva în mijlocul scumpetei escesive.

† **Dr. Pavel Liuba**, avocat fost prefect în Oravița și membru în Adunarea noastră eparhială, a încetat din viață acum două săptămâni. Răposatul a fost unul din cei care a contribuit la organizarea județului Caraș. Priceput în administrație — fusese în mai multe locuri prim-pretor — a ajuns să conducă județul Caraș, reînființat curând după Unire. A fost și primar al Oraviței și un bun biserican, pe urma cărei calități mai de mult a fost ales membru în Adunarea noastră eparhială.

Dumnezeu să-l odihnească la un loc cu dreptii Săi!

Cărți apărute în editura Episcopiei — secția culturală: „Cosmogonia biblică și teoriile științifice” P. I. de pr. I. Firca. Studiu științific, Pag. 270.

„Spre nona ordine socială” de Pr. Dr. Marcu Bănescu. Cuprinde 10 conferințe rostite înaintea muncitorilor mineri. Pag. 144.

„Curs de tipic preoțesc” de prof. C. Vladu, cuprinde rânduiala molitvelnicului în cazurile mai frecvente.

Hrană sufletească pentru cei scăpați de stăpânirea bolșevică. De multă vreme, frații creștini din Transnistria și de peste Bug și prizonierii Ruși cari lucrează acum în țara noastră, cereau dela noi cărți de rugăciuni. Mai ales ei ar vrea să-și învețe copiii, căci vreme de 25 ani n'a fost voie să se tipărească acolo nici-o carte de propagandă religioasă.

Cu ajutorul lui Dumnezeu s'au tipărit acum de curând cărțile de rugăciuni pentru acești frați (în limba ruso-slavonă și în limba română, epuizată) cărțile cuprind cele mai trebuincioase rugăciuni, învățături creștinești și cântări liturgice. Prețul unei cărți (48 pagini mici) e de 7 Lei (atunci când se comandă mai multe), plus transportul.

Cartea de rugăciune e o carte din care poți să te hrănești o viață întregă, citind din ea în fiecare zi, și punându-te în acest chip în legătură cu Dumnezeu și cu darul și ajutorul Său. Aceste cărțile sunt tipărite cu aprobarea Misiunii creștine Ortodoxe din Transnistria și cu cea a Cenzurii.

Toți frații Preoți, bunii creștini și Instituțiile cari vor să ajute la răspândirea acestor cărți (contra cost sau în dar), împărțindu-le prizonierilor din lagăre sau trimițându-le prin Preoți sau prin ostași sau prin poșta dincolo de Nistru, pot să și le comande dela Editura „Credința Ortodoxă” (Preot Dr. Toma Gherasimescu) București IV, str. Erou Petre Tină 5 Of. Principele Nicolae.

Bucătăreasă pricepută se caută la reședința episcopescă din Caransebeș.

Cuc. preoți sunt rugați a ne recomanda o persoană potrivită.

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 5508 Bis. 1943.

ORDIN CIRCULAR

Aducem la cunoștință P. Cuc. protopopi, Cuc. preoți și cântăreți bisericești salarizați din bugetul Statului, că cererile pentru acordarea de *nouă gradații cu începere dela 1 Aprilie 1944*, se vor înainta până la 1 Octombrie 1943.

Disponem deci ca toți cari la 1 Aprilie 1944 împlinesc un nou termen de gradație (adecă la acea dată au împlinit 5, 10, 15, ori 20 ani de serviciu, socotită dela data recunoașterii lor în funcțiune de către On. Minister al Cultelor) să înainteze pe calea Of. protopopesce cerere timbrată către On. Minister, pentru acordarea noii gradații în bugetul anului 1944/45.

Preoții îndreptățiți la prima gradație vor arăta numărul și data deciziei On. Minister al Cultelor cu care au fost recunoscuți în funcțiune, iar preoții cari cer o gradație nouă vor arăta numărul și data deciziei cu care li s'a acordat ultima gradație.

Cererile vor fi certificate pentru exactitate de P. Cuc. protopopi, cari vor anexa câte un certificat de serviciu, în care se vor arăta concediile mai mari de 30 zile pe an, avute în ultimii ani.

Cererile se vor înainta până la 1 Octombrie a. c., Of. protopopești.

Of. protopopești vor înainta aceste cereri însoțite de un tablou alfabetic pe parohii, până la 10 Octombrie a. c.

Se atrage atențiunea celor interesați, că cei ce nu înaintează cererile în termen, pierd drepturile la gradația cuvenită în bugetul 1944/45.

Caransebeș la 15 Septembrie 1943.

Consiliul eparhial

Nr. 5420 Bs. 1943.

NOTĂ OFICIALĂ

Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor cu adresa Nr. 412401/1943 din 1 Septembrie a. c. ne comunică următoarele:

1. Eliberarea cărților de identitate cu reducere pe C. F. R. se va face numai pe cale ierarhică, adică prin chiriarchie, pe baza raportului Protoierei.

2. Viza cărților de identitate cu reducere pe C.F.R. pentru personalul bisericesc din eparhia Prea Sf. Voastre, se va face numai de P. C. Protoierei pentru personalul în subordine, iar ale P. C. Protoierei de către Chiriarchie.

Ceea ce se comunică Prea Cuc. protopopi și Cuc. preoți din cuprinsul eparhiei noastre spre a lua la cunoștință cele de mai sus.

Caransebeș, la 10 Septembrie 1943.

Consiliul eparhial

Concurs

În baza deciziei Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 3272 B 1943, se publică din nou concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“, pentru ocuparea postului de preot în parohia de cl. I-a din comuna **Margina** cu filia Zorani, protopresbiteratul Făgetului, parohie devenită vacantă prin pensionarea pentru limita de vârstă a preotului Serafin Băian.

I. Beneficii:

1. Sesiunea parohială în întindere de 32½ jug. cadastrale.

2. Un intravilan în întindere de 1 jug. cadastral.

3. Birul parohial uzitat (20 Lei anual de Nr. de casă și 1 Kg. fasole), cari se ridică la umblarea cu sf. Cruce; ½ la Ajunul Botezului și ½ la Înălțarea sf. Cruci.

4. Venitele parohiale benevole.

5. Neîfiind casă parohială preotul ales se va îngriji singur de locuință.

II. Indatoriri:

Preotul ales este obligat a-și îndeplini toate datorițele preotești și pastorale, a predica regulat în fiecare Duminică și sărbătoare și a catehiza la școala primară fără nici o altă remunerație, atât la materă cât și la filie.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

• Ceice doresc să ocupe acest post întrucât vor avea calificarea recerută pentru parohii de cl. I-a, precum și binecuvântarea P. S. Sale Episcopului eparhial, să-și înainteze cererile adresate consiliului parohial ort. rom. din Margina, prin Prea On. Oficiu protopopesic al Făgetului.

Reflectanții se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoștințare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vreo Duminică sau sărbătoare în sfânta biserică spre a-și arăta dexteritatea în cânt, tipic și oratorie, însă nicicum în ziua de alegere.

Margina, din ședința Consiliului parohial ținută la 18 Iulie 1943.

Președinte:

Pr. Ioan Șerban
adm. paroh.

Nr. 392/1943.

În conțelegere cu Oficiul protopopesic

Ioan Munteanu
protopresbiter

2-3

CONCURS

În baza deciziei Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 5590 B ex 1942, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“, pentru ocuparea postului de preot din parohia nou înființată

Redactor responsabil NICOLAE CORNEAN consilier eparhial

de sub clasă din comuna **Știnăpări**, protopopiatul Bisericii-Albe.

I. Beneficii:

1. Sesiunea parohială în extindere de 6 jugăre fânaț

2. Venitele stolare uzitate.

3. Neîfiind casă parohială, comitetul parohial se obligă a se îngriji de locuința preotului și a plăti chiria până când se va putea zidi o casă parohială.

II. Indatoriri:

Preotul ales este obligat a-și îndeplini toate datorițele preotești și pastorale, a predica regulat în fiecare Duminică și sărbătoare și a catehiza la școala primară, fără nici o altă remunerație.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Ceice doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea binecuvântarea Prea Rîntîiei Sale Episcopului eparhial, să-și înainteze cererile consiliului parohial ort. rom. din Știnăpări, prin Prea Onoratul Oficiu Protopresbiter al Bisericii-Albe în Răcăjdia.

Reflectanții se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoștințare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vreo Duminică sau sărbătoare, în școala primară din loc unde se săvârșesc deocamdată serviciile divine, spre a-și arăta dexteritatea în cânt, tipic și oratorie, însă nicicum în ziua de alegere.

Știnăpări, din ședința consiliului parohial, ținută în 28 Februarie 1943.

Președinte:

Pr. Pavel Coadă

În conțelegere cu Oficiul protopresbiter ort. rom.

Secretar:

Ioan Isvernar

Ioan Oravițan
protopop

2-3

CORPUL PORTĂREILOR TRIBUNALULUI CARANSEBEȘ

Nr. 85-87 Port. 1943.

Publicațiune de licitație

Subsemnatul Șef Portărel, de pe lângă Tribunalul Caransebeș, în baza art. 102 din legea LX din 1881 și în baza art. 19 din legea 1908 pr.n aceasta publică, că în urma deciziei Judecătorei mixte din Caransebeș sub Nr. 4181-4183/943 efectuându-se execuțiunea la 14 Iulie 1943 în favoarea următoarei Ana Dr. Halle reprezent. prin adv. Dimitrie Penciu din Caransebeș contra urmăritului pentru suma de 35.000 Lei, capital și acces. mobilele secestrate și suprasecestrate, care s'au prețuit în Lei 76.250 și anume diferite mărfuri din prăvălie și mobilier din locuință, se vor vinde prin licitație publică. Deci în urma deciziei Judecătorei mixte din Caransebeș, sub Nr. 4552/943 G. pentru încasarea creanței de Lei 35.000 capital cu interese legale din 27 August 1940 și speșele de 11.480 Lei stabilite până în prezent, se fixează licitație pe ziua de **12 Octomvrie 1943 la orele 10 în comuna Ferdinand-Bistra** la locuința urmăritului și toți aceia cari au voe a cumpăra sunt invitați cu aceia observare că mobilele menționate mai sus, în baza art. 107, 108 din legea LX 1881, se vor vinde celor cari vor oferi mai mult pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare. Întru cât mobilele supuse licitației s'au mai secestrat și mai înainte și după această fixare de licitație și din partea altor creditori și aceștia au drepturi câștigate de acoperire asupra licitației, în baza art. 120 al legii LX din 1881 deci se va efectui și în favorul acestora.

Caransebeș, la 13 Septembrie 1943.

Șef Portărel,

Dr. Constantin Stăngu

Tiparul Tipografiei Diecezane Caransebeș